

Dekanat Brzostowica Wielka Pierwszy kościół (drewniany) Najświętszego Imienia Maryi we wsi Ejsmonty Wielkie został ufundowany w 1659 r. przez Annę Ejsmont i jej syna Jakuba. W świątyni znajdowało się 9 ołtarzy. Ołtarz główny był trzykondygnacyjny: na pierwszym poziomie znajdował się obraz Matki Bożej Ejsmontowskiej w srebrnej szacie (już w poł. XVII w. obraz uważano za cudowny, a kościół miał status sanktuarium Maryjnego), na drugim – obraz NMP Częstochowskiej, na trzecim – obraz Imienia Maryi. Po lewej stronie kościoła mieściły się ołtarze: Pana Jezusa, św. Antoniego, św. Onufrego oraz dwukondygnacyjny Zwiastowania NMP z obrazem św. Adalberta na górze. Po prawej stronie stały ołtarze: św. Jana Nepomucena, św. Michała Archanioła, św. Tadeusza Apostoła i dwukondygnacyjny św. Marii Magdaleny z obrazem Matki Bożej Orędowniczki na górze. Przykościelny teren został otoczony murem z bramami stolarskiej roboty. Od rynku wejściową bramę wieńczyła figura św. Jana Nepomucena, a od strony gościńca na Brzostowicę - figura Matki Bożej z Dzieciątkiem Jezus. Między bramami stała dzwonnica na 6 słupach. †

Od 1660 r. jest znany miniaturowy obrazek Matki Bożej Śnieżnej na kamieniu. Był to cudowny obraz na jaspisie, wielkości orzecha. Był on największą relikwią tej parafii. Obraz na płótnie także jest uważany za cudowny, na nim są srebrne korona i serce, подарowane przez Mikołaja Karasia.

Zabytkowa drewniana świątynia spłonęła w 1722 r., a na jej miejscu w 1728 r. pobudowano nowy kościół drewniany. Trzeci kościół w Ejsmontach wzniesiono w 1748 r. W 1825 r. kościół był w żalosnym stanie, zapadał w ruinę, dlatego powstała konieczność wybudowania nowej, murowanej świątyni. Czwarty z kolei kościół - murowany, czynny do dzisiaj - został wybudowany w latach 1843 -1850 w stylu klasycyzmu z elementami neogotyku dzięki staraniom ks. Michała Siezianowskiego i parafian. W planie miał formę czworokąta: 50 metrów długości i 20 – szerokości. Kościół został poświęcony 14 kwietnia 1851 r. (świadczy o tym kamień na ścianie apsydowej) pod podwójnym tytułem: Najświętszego Imienia Maryi i św. Jana Nepomucena. W 1912 r. świątynię odrestaurowano.

Kościół jest bezwieżową, prostokątną w planie świątynią z taką samą apsydą i dwiema zakrystiami. Główna fasada ma kształt czterokolumnowego porcziku, a potężny trójkątny fronton z obrazem Wszechwidzącego Oka uwieńczony jest niedużymi słupkami z ozdobionymi krzyżami. Kościół jest pokryty dwuspadowym blaszanym dachem (wcześniej - dachówką), apsyda – niskim walmowym, zakrystie – dwuspadowymi.

Cztery pary okrągłych kolumn dzielą wnętrze świątyni na trzy nawy. Nawa centralna jest

pokryta cylindrycznym podszywanym drewnianym sklepieniem z ornamentowym malowidłem, nawy boczne – płaskim drewnianym sufitem. Podłogę kościoła wyłożono ceramicznymi kafelkami (wcześniej była z cegły). Chór organowy nad wejściem opiera się na dwóch kolumnach doryckich. Pod kościołem nie ma krypty. Na ścianie świątyni w 1995 r. została umieszczona płyta pamiątkowa Janowi Bispingowi (1880-1940), władcy massalańskiego majoratu i papieskiemu szambelanowi, oraz Maryi z Zamojskich, córki Jana (1887-1961), w drugim ślubie - Radziwiłł.

Wcześniej wewnątrz kościoła znajdowało się 5 ołtarzy: główny składał się z czterech kolumn z pozłocnymi kapitelami, obraz Matki Bożej zasłania się obrazem św. Józefa. Lewy boczny ołtarz był poświęcony św. Klarze (przy nim są dwie figury świętych), prawy – cierpieniom Chrystusa, w lewej nawie znajdował się ołtarz poświęcony Jezusowi w cierniowej koronie, w prawej – św. Antoniemu.

Obecnie w kościele znajdują się trzy ołtarze. Ołtarz główny jest rzeźbiony, wykonany na przełomie XIX-XX wieków w stylu neoromańskim. W centrum mieści się obraz Matki Bożej Kongregackiej (I poł. XVIII w.) w srebrnej szacie, odznaczony licznymi wotami. Zasłania go obraz Świętej Rodziny, otoczony figurami świętych Piotra i Pawła, na górze znajduje się figura Serca Pana Jezusa w otoczeniu aniołów. Przy ścianach prezbiterium ustawione są figury Matki Bożej Królowej i św. Kazimierza. Neobarokowe rzeźbione boczne ołtarze są dwukondygnacyjne: w lewym ołtarzu nad obrazem św. Antoniego mieści się tytułowy obraz św. Jana Nepomucena XVIII w.), w prawym – obraz Matki Bożej Nieustającej Pomocy, a nad nim – obraz św. Franciszka.

Przed kościołem, po lewej stronie od bramy wejściowej, znajduje się potężny nagrobek Aleksandry Swietczynowej z domu Bisping (na pomniku – "Bispink"), fundatorki kościoła w Wierejkach, oraz Józefy de Bisping Wojczyńskiej, fundatorki filialnego kościoła w Massalanach. Po prawej stronie bramy wejściowej znajduje się kamienna grota Najświętszej Maryi Panny, pobudowana w naszych czasach, a po lewej stronie od niej – pomnik papieżowi bł. Janowi Pawłowi II.

Poza kościołem, po lewej stronie, osobno pobudowano ceglana otynkowaną dwupoziomą dzwonnice. Jest to czworokątny pod czterospadowym dachem budynek w stylu klasycystycznym. Poza kościołem w 1988 r. umieszczono memoriał w pamięć o zniszczonym w latach 1940-1988 parafialnym cmentarzu. Po prawej stronie od kościoła, za ogrodzeniem, zachował się drewniany i otynkowany podłużny budynek byłej plebanii. Obecnie mieszczą się w nim apteka i dom mieszkalny. Obok pobudowano nową ceglana plebanie. Teren przykościelny otacza ogrodzenie z kamienia butowego (rekonstruowane w latach 1960-1970) z bramą w postaci dwóch słupków z neobarokowym dekokiem i kutymi kratami.

W XIX w. do parafii należały kościół filialny w Krasniku, kaplice w Brzostowicy Wielkiej (1866-1919 rr.), Massalanach i na miejscowym cmentarzu. W latach 30. XX wieku nie wspomina się o kaplicy na cmentarzu, natomiast jest wymieniona kaplica w Żukiewiczach. Przed II wojną światową liczba parafian sięgała 3000, a obecnie jest ich około 1076.

Kościół w Ejsmontach Wielkich był nieprzerwanie czynny. Od 1975 r. do 1990 r. parafia nie miała proboszcza, z posługą duszpasterską dojeżdżali tu kapłani z sąsiednich parafii. Od lat 70. XX wieku kościół ma status zabytku architektury. W 2010 r. ustawą Rady Ministrów Republiki Białoruś świątynia w Ejsmontach Wielkich została zaliczona do zabytków architektury 3. klasy.

Dzisiaj kościół Imienia Maryi i św. Jana Nepomucena nadal pełni swoje posłannictwo: jest miejscem Bożego kultu i sercem parafii.